

KÁNTOR LAJOS AJÁNlja

■ Tanulom a történelmet – sokfélét, sokféleképpen. (Ha a jó pap... akkor a kántor miért nem?) A szűk szakma, az irodalomtörténeti szerencsére tágul, már-már azt mondanám, meghatározhatatlanul. Mostanáig például nem tudtam, mi az az osztóbíró, hogy osztóbírói intézmény, ráadásul, hogy nálunk, Kolozsvárt is működött. A 17. századi hagyatéki leltárak megeleveníthetnek egy hajdani életformát, kultúrát, szokásokat, sorsokat. Ezt teszik a szobrok, az emléktáblák. És persze ezt teszik, ezzel próbálkoznak a költők, a prózaírók. Akár kis merítésben (rövid kiadói időt áttekintve, szubjektív válogatásban), rendkívüli gazdagság tárul fel az olvasó, a könyvvásárló – az olvasásra készülő – előtt.

Az első világháború kitörésének centenáriuma előtt egy évvel megállhatunk egy Ady-vershez kapcsolódó antológiánál. „Ember az embertelenségben” – vallotta, kiáltotta Ady Endre a háború harmadik esztendejében; ezt a vallomást értelmezik a Pomogáts Béla szerkesztette kötetben a költőtársak, irodalomtörténészek. (Érdekes, hogy sehol sem találunk utalást egy hihetetlenül mai Ady-verselőzményre, miközben számos művet emlegetnek a szerzők; a *Barangolás az országban* címűre gondolok.)

Újabb kori írói tanúságtételek, jelen és múlt összekapcsolódásai jelzik, hogy a napi média hírek, ilyen-olyan kommentárok meghallgatásánál jobban elgondolkozathat egy-egy mai (2012-es vagy 2013-as megjelenésű) könyv. Esterházy Péter választotta mottóul legújabb kötetéhez John Banville-től: „Akár egy második szív, úgy lüktet mellkasomban a múlt.” Márai posztumusz könyve pedig (*Hallgatni akartam*) az írástudó felelőségét szembeesíti mindenféle (utókor) manipulációkkal.

És akkor főként e gondolatkörbe illeszkedő könyvajánlás, ábécérendben:

■ Ady Endre: *Ember az embertelenségben*. Nap Kiadó, Bp., 2012.

■ *A kolozsvári osztóbírói intézmény és a kibocsátott osztálylevelek*. Sajtó alá rendezte, a bevezető tanulmányt írta Kovács Kiss Gyöngy. Korunk – Komp-Press, Kvár, 2012.

■ *A Nagy Testvér szatöbboltja*. Tanulmányok a magyar titkosszolgálatok 1945 utáni történetéből. Szerkesztette Gyarmati György és Palasik Mária. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – L'Harmattan Kiadó, Bp., 2012.

■ Bánffy Miklós: *Emlékezések. Irodalmi és művészeti íráások*. Polis, Kvár, 2012.

■ Daniel Barbu: *A románok természetete*. Kortárs Kiadó, Bp., 2012.

■ Boka László: *Egyszólamú kánon? Gondolat Kiadó, Bp., 2012.*

■ Csapody Miklós: *Politika és történetírás. Jakabffy és Mikó*. Korunk – Komp-Press, Kvár, 2012.

■ Esterházy Péter: *Egyszerű történet vessző száz oldal – a kardos változat*. Magvető, Bp., 2013.

■ Vasziliy Grossmann: *Élet és sors*. Európa Könyvkiadó, Bp., 2013.

■ *ITT-OTT Kalendárium*. Magyar Baráti Közösség, USA, 2012.

■ Jakab Albert Zsolt: *Emlékállítás és emlékezési gyakorlat*. Kriza János Néprajzi Társaság – Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kvár, 2012.

■ Kőrössi P. József: *A magyar kártya. Beszélgetés Markó Bélával*. Kossuth Kiadó, Bp., 2013.

■ Márai Sándor: *Hallgatni akartam*. Helikon, Bp., 2013.

■ *Más térben. Bálint Tibor (1932–2002)*. Szerkesztette Egyed Emese. Komp-Press – Kolozsvár Társaság – Bálint Tibor Baráti Társaság, Kvár, 2012.

■ Mihail Hodorkovszkij: *Harcok a szabadságért*. Noran Libro, Bp., 2011.

■ Molnár Gusztáv: *Beszélgetések Méliusz Józseffel (1930–1939)*. Korunk – Komp-Press, Kvár, 2012.

■ Ózer Ágnes: *Volt egyszer egy Újvidék*. Fórum Könyvkiadó, Újvidék, 2012.

■ Szilágyi Zsófia: *Móricz Zsigmond*. Kalligram, Pozsony, 2013.

■ Tompa Andrea: *Fejtől s lábtól. Kettő orvos Erdélyben*. Kalligram, Pozsony, 2013.